

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak : Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 2 frt. 50 kr. egy hóra 1 frt.
Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős a kiadó laptulajdonos :
Kutasi Imre.
Szerkesztő :
Katona Imre.

Szerkesztőség : Piacz-utca 1824. sz. Szikszay-féle ház.
Kiadóhivatal : Nagytemplom-tér, 318. sz. Sz. Nagy Károly ház.
Hirdetések a legmértékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel.
Egyes szám 4 kr.

Erős torzsalkodások.

Debreczen, szeptember 1.

A függetlenségi pártból kilépett képviselőket erősen megtámadta Polonyi Szoboszlón; a legenyhébb volt, hogy „abaz ziai muszkák“-nak nevezte el képviselőtársait, a kik vele egy gyékényen árulni nem voltak hajlandók. Nagyon természetes, hogy a kilépettek nem hallgathatják agyon ezt a dolgot, — és a mint a központi lapok jelzik, ma fognak nyilatkozni Polonyi nyilatkozata ellen.

A függetlenségi párt egyik főemberétől vesszük az alábbi sorokat, melyek sejtetni engedik, hogy milyen hatást tett a Polonyi beszámolója az igazán szabadelvű függetlenségek között.

Be volt jelentve előre, hogy Polonyi Géza beszámolót tart Hajdu-Szoboszlón. Be volt jelentve az is, hogy mit fog ott mondani, a mi egészen új, mert eddig nem volt szokás megírni még a miniszterekről és a pártvezérekéről sem, hogy mit fognak mondani holnap, csak azt, hogy mit mondtak tegnap vagy ma.

Aztán még egy nagy hátránya van Polonyinak abból, hogy a beszámolójának anyagát idő előtt kiszolgáltatta az újságíróknak. Elesett attól a védekezéstől, ha netán szüksége lenne rá, hogy nem készült a beszámolásra és csak úgy sebté-

ben, hogy talán meggondolatlanul beszélt egyről-másról.

Maga igazolja, hogy jól meggondolta azt a meggondolatlanságot, a mit Szoboszlón eikövetett. — Azt, hogy kihirdette ott a függetlenségi párt egyesülésének lehetetlenségét, még pedig egy párt, vagy egy töredék nevében, melytől erre nem nyert megbízást és a melytől kétségkívül desavualja.

Azt beszélte Polonyi Géza a választói előtt, hogy Eötvössel és Eötvösökkel nem békül ki a párt és mindössze Kiss Albert és Thaly Kálmán visszatérését reméli, meg azt, hogy talán az Ugron-párt tagjai is egyesülhetnek az anyapárttal, elveik megtagadása nélkül. Hanem arról nem beszélt a szoboszlói képviselő, hogy ő csak egy tagja annak az anyapártnak, még pedig olyan tagja, a kinek maradására nem fektetnek súlyt abban a perczben, a mint miatta másik kettő, vagy éppen több tag feszélyezve van a visszatérésben.

És most, a szoboszlói híres beszámoló után annál többeket fog feszélyezni Polonyi, a ki egész föllépéseivel ellene cselekedett saját kijelentéseinek, melyet akkor tett, mikor a klub Eötvösök hármasküldöttségének békeföltételeit tárgyalta. Az anyapárt akkor szintén három tagot volt küldendő a békülésre és azok közé Polonyi volt kiszemelve, de igen tapintatosan és helyesen azt mondotta, hogy élét veendő a személyes összetűzések-

nek, visszavonul azok közül, a kiknek hivatása lesz az egyetértést helyreállítani.

Elösmeréssel fogadta mindenki Polonyinak ezt az okos és becsületes kijelentését, de az után már most annál visszataszítóbb, hogy a kerületében még elvágni igyekszik a párttagok kibékülésének fonálát és hirdeti a háborút, hirdeti a vádaskodást, melyet minden függetlenségi képviselőnek visszautasítani volna kötelessége.

Irányzatos és ellenséges volt a Polonyi beszéde elejétől végig és kézzelfogható, hogy sohse békülnek ki a párttagok, a kik ő rá hallgatnak, az ő vádaskodásait komolyan veszik és csak oly mértékben szabadelvűek, mint a szoboszlói követ.

Ennyi liberalizmussal igazán nem lehet szó párthúsról és nem lehet kétséges egy perczig sem, hogy mért tünteti föl Polonyi az ő ellenfelét, Eötvös Károlyt Deák-pártinak, sőt kormánypártinak, mivel az valósággal akarja a kötelező polgári házasságot és a többi egyházpolitikai reformok szabadelvű keresztültvitelét, nem véve ki a zsidó vallás recepczióját sem, melyről Polonyinak a komikumig tarka nézetei vannak.

A mit erről mondott Polonyi, beszédének az a része, nem csak rosszakaratu, de nevetséges is, kivált hogy a felekezeti egyházjogusítását többek között a szervezet fölépítéséhez köti ugyanakkor, mi-

feküdt, készre kelt. Egyszer mikor épen sem gondolta volna, — megütötték a dobot a házuk küszöbén, kifordult az öreg Kapi a nagy gazdagságból.

Kerülő Ferencz váltotta magához a kótya-vetyélt jószágokat, veszett fejszének a nyele így jutott mégis a tönkrement Kapi-nak.

Veron hajtott a Kerülő Ferkó jóindulatára, bekerült az alvégi kastély déli sarkába, ahol kényelemben, gazdaságban nem volt semmi hiba.

Került-fordult az idő — fészket rakott a golya a kisebbik kastély eresze alatt. — Amoda át az öreg kastélyban ilyenfajta boldogsággal sohasem köszöntött be a kelepelő madár.

Összesugtak a falusiak. — Baj esett a kisebbik kastélyban, mi lesz ebből, mire végzik?

Azlett, hogy mikor Rözse Piros, a Kerülő Ferencz hitese felesége, az eset után néhány hó-csap mulva megtudta, hogy a piczi porontyot elválasztották az anyja tejétől, átfutott a kis kastélyba, a karjára vette az ő hitese urának egyetlen kis ivadékát aztán futott vele, meg sem állott a maga hajlékáig.

— Nem adom senkinek, felnevelem magaménak, — jusson van hozzá.

Nincs az az édes anya, aki gondosabban ajnározná, lelkesebben gyűgözné, féltékenyebben megőrizné a saját gyermekét, mint a hogy Rözse Piros ragaszkodott ehhez a kicsike teremteshez.

— Ferencz, ezt a gyermeket rám irassa kend, ha a maradása kedves, mert egyebet se

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Két asszony.

Irtá : Palócz László.

Két asszony is lakott a Kerülő Ferencz portáján, mind a kettő megérték békességben. Észteendőben egyszer ha találkoztak, — „adjon isten.“ „fogadj isten“ volt a szóváltásuk — nem haragudtak egymásra, megbecsülték egymást.

Pompás uri lakás áll az alvégi sor sarkán. Czimeres kapuja, pingált bejárója, különb, mint az alvégi uraságé. Magas szárnyas ajtók nyílnak a kastély márványlépcsős, tágas folyosóra, nehéz drága szőnyegek fekszenek a diszes burzatu szobák fényes parkettjén. A Kerülő Ferencz kastélya. Vendégszerető hajlék, — nagyon ismeretős.

Az ötvenes években járó délczeg, magas ember áll a kastély tornácán, szigorú parancsoló hangon adja ki a rendeletet a körülötte levett-kalappal álló cselédeknek.

— Megértették kendtek, amit rendeltem?

— Igenis megértettük gazduram, azonképen fogunk cselekedni.

— Kerülő Ferencznek az édes apja fiatalabb korában az alvégi uraságnál dohánykertészkedett, — mesébe való dolog, amit arról beszélnek, hogy miképen tett szert azokra a mérhetlen kincsekre, melyek ilyen nagy uri módot hoztak a hajlékba.

Mikor egy-kenyérre került az öreg szülővel bolond dolog lett volna még csak elgondolni is, hogy ekkora bőséggel telik majd rájuk az isten áldása. Aranyat vajt föl az ekéjük szarva, gyönyögt termett a két kezük munkája.

Tekintélyes külsejű, erőteljes ember volt az öreg, deres haját galambószre festette, a mi bizonyos méltóságot kölcsönzött különben is férfias vonásainak. A vármegyei urak elnevezték paraszt partriárchának.

Kerülő Ferencz könnyűszerrel cseppent a paraszt partriárcha uri vagyonába, könnyebben is bánt a banknótával, mint az édes apja.

Mikor a cselédekkel elvégezte a dolgát, beszólt a konyhára.

Piros, terítsetek.

— Itthon eszik kend, vagy átmegey Veronékhoz? Oda át vadat készítettek, ha jobban szereti átmeget, — különben ahogy gondolja.

Egy kövér, széles hátú, javakorabeli asszony beszélt a konyhaból, kitészett hangjából, hogy nem törődik azzal, vajjon elmegy-e a gazda, — vagy itthon tölti el a délebedet.

— Jó, majd átmegey.

Oda át a porta tulsó sarkán Kapi Veron lakik. Aranyszőke haju takaros menyecske. Nem öli a bánat, nem huzza a munka, nincsen olyan szava, olyan kívánsága, „amit megtagadna tőle, a mit meg nem tenne érte Kerülő Ferencz, a fogadott párja.

Az egész falu népe tudja, hogy nagy gazda volt az édes apja, tejbé-vajba fűrésztötték, készre

kor ő maga sopánkodik öt perczelel előbb a katolikus egyházi szervezet nem létezése fölött.

Büszkén kiáltott fel Polonyi Szoboszlón, hogy ő kiérdemelte Kossuth Lajos nagybecsülését és azért könnyen viseli a rágalmat, akár az abaziai muszkáktól érkeznek, akár máshonnan. Hát nem tudjuk ugyan, mi alapon hivatkozik oly szerényen a Kossuth Lajos nagybecsülésére, de annyi bizonyos, hogy ez a beszámoló ezt a becsülést nem fogja öregbíteni, mert abban annyi a kegyetlen ferdtetés és a politikában meg nem engedett rosszindulat, hogy azok közt valósággal tréfa számba mennek az „abaziai muszkák”, a kiknek ugyan lehet-e kedvük azon, hogy Polonyival testvér-kezet fogjanak.

Sz. O.

— **A polgári házasságról szóló törvényjavaslat.** Wekerle miniszterelnök Ischlben átnyújtotta a királynak teljesen kidolgozott törvényjavaslatot, mely a kötelező polgári házasságról szól. Igen természetes, hogy ez a javaslat a házassági jogot minden vallásfelekezetre nézve egyöntetűen állapítja meg s a biráskodást ez ügyekben kizárólag az államnak tartja fenn.

Sokan abból a körülményből, hogy a javaslatot nem a szakminiszterek terjesztették Ö Felsője elé, azt következtették, hogy Csáky és Szilágyi nem bírják teljesen a korona bizalmát. Ez azonban téves felfogás, mert a magyar kormány éppen ezzel az eljárással akart bizonyos ünnepélyes jelleget adni a dolognak. Majd ha a részletek megbeszélésére kerül a sor, akkor mindenesetre Szilágyi miniszter fog Ö Felsőjének szakszerű felvilágosításokat adni.

A házassági jogról szóló törvényjavaslatot Ö Felsőjének kizárólag magyar szöveggel nyújtották át. Az indokolás helyét pedig egy terjedelmes emlékiratot dolgozott ki a kormány, mely a javaslatot és annak minden részletét a legbehatóbban világítja meg.

A kötelező polgári házasságot a sokféle polgári házasság közül azért választották, mert az ellen a klerikális részről a legkevésbé ellenetést tettek, de másrészt azért is, mert az irányadó helyen a polgári házasság

akartam, most sem akarok semmit, de ezt megtegye kend a kedvemért.

— Majd bemegyek az árvák apjához, elvégzem, ne félj, meg lesz, a mit kívánsz.

A gyermeket törvényesítették, a nagy kastélyban uri nevelőkisasszony tanította az írás, olvasásra.

Kapi Veron csak néha látta. Piros mamát hívta édes anyámnak, az igazi édes anyát Veron mamának szólította.

Bársony kamásliba, csipkés felvettkébe, selymes ruháskába pajkoskodott a kis lány az udvar homokján, szelítől is óvták, naptól is féltették, olyan volt az élete, mint a mesebeli aranyhajú kisasszony tündér szép világa.

Korán fejlődött a gyermek gondolkodása, a cselédség, mely körülötte forgott, az a közönséges környezet, melyben élt, hamar kétséget öntött ártatlan lelkébe.

— Édes anyám, nem megyek át Veron mamáékhoz.

— Miért piczi angyalom?

— Mert nem szeretem.

— Bántott téged?

— Nem bántott, csak megcsókolta a kezemet.

— Ezért nem szereted?

— Nem ezért, hanem... csak nem szeretem.

— Veron mamát szeretni kell.

— Hát miért nem mer átjönni mihozzánk soha?

— Nem mer, kimondta, hogy nem mer?

— Jóska is mondta — az öreg béres.

— Tudja is ő.

ezen alakjával sokkal inkább megbarátkoztak, mintsem azt az ultramontán sajtó dühtől tájékozó kirohanásai után a nagy közönség hitte volna.

A törvényjavaslatot magát a korona mind en valószínűség szerint elfogadja. Akadályt egyedül a házasság felbontóságának kijelentése képez. Ezt a kérdést a miniszteriumban is sokáig és behatóan vitatták, míg végre megállapodtak abban, hogy az elvet kimondják, de a házasság csak négy esetben lesz felbontható, hogy melyek ezek az esetek, az persze most még titok. Annyi bizonyos, hogy a legfelsőbb jóváhagyás csak a kőszegi hadgyakorlatok után várható. A király maga a legbehatóbban foglalkozik az ilyen kérdésekkel, a mit leginkább bizonyít a sok sajátkezű széljegyzet a mit a király az ilyen előterjesztésekre írni szokott. Szilágyit is valószínűleg a kőszegi hadgyakorlatok után fogja a király magához hivatni, hogy a szükséges felvilágosításokat a javaslatra vonatkozólag megadja.

— **Az oláhországi magyarok helyzete.** Az

oláh lapok fanatikus izgatást folytatnak a Romániában lakó magyarok ellen. — Nyíltan kimondják, minél kellemetlenebbé kell tenni életüket és lehetőleg nehezíteni kell megélhetési viszonyaikat. Elénk fényt derít erre a gyűlölködő irányzatra a Romanul cz. oláhországi lap következő csinos indítványa:

„El kell távoztatnunk — az idegeneket az államhivatalokból s azokat tenni helyükbe, akiknek az állam irányában jogaik és kötelességei vannak. Intézkednünk kell, hogy a magyar bevándorlást meggátoljuk. — Nagy bevándorlási díjat kell a magyar cselédektől szednünk, nem engedjük meg, hogy magyarok egykönnyen üzleteket nyithassanak, hanem csakis úgy, ha előbb kellő biztosítékot adnak. Ha már megadtuk nekik az engedélyt, fel kell ügelnünk üzleti viselkedésükre s ha a legkisebb szabálytalanságnak jutunk nyomára, azonnal szigorúan kell eljárunk ellenük.”

Van-e magyar lap, mely a lelki elvadultságot és örült gyűlölködést így vakmerő nyíltsággal viszi piacra? — És még az oláhok merészkednek a magyar barbárság ellen menydörögni?!

— **Andrássy Géza gróf és a kath. papok.**

Ismeretes dolog, hogy Gleidura Géza kath. plébános felszólította Andrássy Géza gróf orsz. képviselőt, hogy foglaljon állást a polgári házasság s általában a liberális egyházpolitikai tör-

— Tudja bizony, az mindent tud.

— Mindent?

— Igen, kedves apám is ő tőle szokta még azt is megkérdezni, hogy lesz-e eső.

A hatéves kis poronty határozott ellen-szenvet érzett az igazi édes anyja iránt s korával nőtt benne a sejtetem is, mely elidegenítette, tartózkodóvá tette a kis kastély asszonyával szemben.

Sajátságos, ösztönszerű lenézéssel illette ez a gyermek tulajdon édes anyját, a ki pedig valóságos őrvongással nyilvánította a lelkében élő anyai szeretetet, mikor a gyermek közelébe jutott.

Kerülő Ferencnek is nagyobbat dobant a szive, mikor a piczi lány csengő hangját meghallotta, leste a beszédjét, játszott vele lovasdit, bujócskát, — órákig is elhallgatta okos gyűgységét.

A kisebbik kastélyba valami hiányzott. Az a nagy melegség, a mi eddig volt, kiveszett a Kerülő Ferenc szivéből, hidegebb lett az ölése, mintha otthon maradt volna a lelke a nagy kastélyban, a selyemhajú gyereknel.

Kapi Veronnak elkezdett a szive fájni. Üres volt a kis kastély, az a gyerek átvitte a boldogságot amoda. Vissza keli azt hozni.

Majd a Ferenc gazda is visszaindul aztán a kicsi topánkák nyomában.

— Mondják meg Rózse Pirosnak, azt üzenem neki, hogy küldje vissza a gyermekemet.

A nagy kastélyban rémületet keltett a kétségbeesett asszony üzenete.

Kerülő Ferencné azt felelte az üzenetre,

vényjavaslatok ellen. Ismeretes az a levél is, melyben Andrássy gróf a pap kérését megtagadja s leczkét tart neki a liberalizmusból. Az a nemes gondolkodás, az a tiszta hazafias érzés, mely a képviselő e levelében kiért, a lehető legkellemesebb benyomást keltette az egész országban s a legrokonszenvesebb fogadtatásban részesül e levél még az ellenzégi körökben is. Annál sajnálatosabb, hogy a katolikus papok körében akadtak néhányan, akik oly módon támadták e nemes szabadelvűségért a képviselőt, a mely mód mindenkihez méltó lehet, csak paphoz nem. Az újabb időben azonban — mint értesülünk — több képviselőt kapott katolikus papi kezeiből gorombáskodó leveleket, melyeket azonban ép úgy, mint Andrássy Géza gróf, egyszerűen figyelembe sem vesznek, minthogy a „tisztelendő” urak műveltségét, izlését és férfiaságát semmi sem jellemezheti jobban, mint az hogy a papi öltöny sérthetlenségében bizva, sértegetnek másokat s papi hivatásuknak azt tartják, hogy hiveknek az erkölcsről, izlésről, műveltségéről és keresztényi jó érzéséről ilyen példát adjanak.

— **A kőszegi hadgyakorlatok.** A kőszegi hadgyakorlatok jóformán Kismartonban kezdődnek s a városba és vidékére körülbelül hétezer ember jön, akik tíz napig fognak ott maradni. Szeptember hónap 3-án érkezik meg Frigyes főherceg, aki egész táborkarával a királyi fényűhres Esterházy-kastélyban fog lakni, melyet herceg Esterházy Pál erre a czéla külön berendeztetett. A gyakorlatokra megjött József Ágost főherceg is, aki szintén a hercegi kastélyban, a második emeleten fog lakni. Schönfeld tábornagyot hir szerint a császári és királyi katonai akadémia pompás épületében szállásolják el. Az Esterházy kastély előtt levő díszes teret a zárgondnok s a városi tanács indítványára hat nagy villamos lámpával fogja megvilágítani, mely majd a szükséges villanyfolyamot a kaszinó telepéből kapja. A főhercegek szeptember hónap 14-éig maradnak Kismartonban s a városban fagadásukra nagyban készülnek.

A gentryről.

Egyikében azon nagy beszédeknek, melyeket Kossuth az északamerikai közönségben a magyar rokonszenvet fölköltötte, a magyar nép jellemét írta le. Megemlítette többek közt, hogy a magyar nem kíván lehetetlenségeket s könnyen kietéghető. Summer, a híres massachu-

hogy nem azé a galamb, a ki elröpíti, hanem azé, a ki megfogja.

Fekete ruhában, gyászoló kendőben ment el Kapi Veron a parochiára.

— Tisztelendő szent atyám! Nagyon vétem, nagyot is bűnhődök. A ki a másé volt, magaménak tettem, szeretője vagyok más hitvesének. De a mi kin érhet, elszenvedem nyugton, ami penitenciát szab, elviselem híven, azt a kis teremést, egyetlen magzatom, Kerülő Ferenczről rendelje vissza hozzám, az édes anyjához.

— Hasztalan a kérés, hasztalan a sirás, a mit kívánsz Veron, nem lehet megtennem.

Az utfélen találkozott hazamenet Kerülő Ferenczcel.

— Ferenc gazda, de elszokott kigyelmed a kis kastély tájékaról, megfagyunk ottan a kigyelmed szerelme nélkül. De nem addig az, gazdám. Nem azért szerettem én kigyelmedet bünyösen, hogy a nagy kastély ájtatos asszonya boldog legyen érte. Azt a kis leányt, akihez jusom van, adja vissza nekem, úgy akarom.

— Legyen eszed Veron, mi bajod van nekem, tele a hombárod, szükséget nem szenvedsz, adok huszszor annyit, ha üvesled még ezt, de a gyereket nem adom a háztól, legjobb helye ott van. Nem lenne jó nálad, rosszat tanulna, rosszra nőne fei.

A törvényes asszony, meg a szerető, az igazi anya, meg a fogadott, folytatott harcot a gyermekért. Nem mentek az egymás hajlékába, csak üzengették a mondani valókat, de elkészedett háboru volt ez így is, mely minden összeközönségnél a Kapi Veron vereségével végződött egy kis időre.

etti senator, aki mellettem itt erre megjegyezte, reméli, hogy ez nem igaz, mert a mely nép meglegszik sorsával, az tespedésbe esik. Csak az elégedetlen népek válhatnak nagyokká.

Kossuthnak azonban igazsága volt, midőn a magyar gentryt így jellemezte, mely számos jeles tulajdonság mellett főképp a kényelemre vágyóit s nem bírt természetében annyi nyughatatlansággal, mely a nyugoti népeket folytonos haladásra ösztönzi.

A magyar földesur, aki nem fizetett adót, míg földjeit a jobbágyok robotban művelték, sokban hasonlított az amerikai déli államok földbirtokosához. Mint ennek, neki is volt ideje politizálni, vendégeskedni, vadászni, kártyázni, a közdolgokkal foglalkozni s vigán élni, mert rendes viszonyok közt nem volt gondja. Nem kellett dolgoznia, könnyű munkával jövedelme után kényelmesen meg tudott élni; — érezte, hogy „extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita.

Ilyen élet azonban be nem illett az új kor intézményeibe, melynek nem tűrik a szolgásgot. A szabadság szelleme lassan-lassan átütötte a magyar birtokos nemességét s habár sokáig a nem adózunk jelszó alatti vele megküzdött s nemesi kiváltságában az ország szabadságát találta fel, mert a nemzetet csak a nemességben látta, végre mégis engedett a kor szellemének.

A magyar nemesség büszkén nézhet vissza azon pillanatra, melyben önkényt, minden külső kényszer nélkül lemondott előjogairól, kiterjesztette a hivatalképességet, mely eddig királyságaihoz tartozott, az egész nemzetre, lemondott földesuri jogairól, a robotról és dezmáról egy bizonytalan, később kiszámítandó kárpótlás mellett s elismerte a szabadságot, mint az összes nemzet örökiségét.

De a szabadság a mostani időkben munkát jelent s a létért való küzdelmet. Munka nélkül gondatlanul él nem lehet többé, ám a közép birtokosok csak nehezen tudnak beleszokni ezen új viszonyokba. Még most is eszményképök a kényelem és a gondatlan élet, még most is kerülnek a folytonos komoly munkát.

Azt hiszi, hogy urnak született, nem szokta még meg, hogy alkalmazkodják a körülményekhez; hogy maga keresse a helyet, ahol tehetőségét érvényesítheti. Inkább protekció után futkároz, mely által hivatalba jut, a hol mégis szerény jövő vár reá, valóságos cifra nyomorúság a helyet, hogy iparra és kereskedelemre adna magát. Igaz, hogy ez bizonytalanabb pálya, de sokkal nagyobb nyereséggel kecsegtet. Nem szoktuk még meg, hogy a gentry tagja

Egy fél esztendő alatt megöregedett a kis kastély tehetetlenül vergődő asszonya, ólomsúlytal nehezedett lelkére a bánat. Mikor a tükörbe nézett nem ismert magára.

Alkonyodott az idő. Kerülő Ferencz egy fél év óta most lépett először a Kapi Verus szobájába.

— Veron, azért jöttem hozzád, ne öljön a bánat, — hadd az üzenetést — ne viaskodj mindig.

— Én ne viaskodjak? Kend mondja azt nekem?

— Én kérlek meg téged. Most még csak megkérlek — ha jónak nem engedsz, teszek róla éted?

— Add vissza a leányom, — akit elrabboltál.

— Nem adom, mert jobb helye van annak ott, mint nálad.

— Nem adod?

— Nem.

A kis kastély asszonya rávetette magát Ferencz gazdára, a fejét a mint a széken ült, — hátra kapta, vad dühvel átölelte és a nagy konyhakést a jobb kezével a szívének irányozta örületes sikoltással:

— Kihasítom a szived, hé!

Kerülő Ferencz ránézett kimeredő szemekkel, nem védekezett, csak ezt hörögte:

— Megörültél, elfelejtetted, Veron, hogy a lányod apját ölöd meg.

A kis kastély boldogtalan asszonyának, — Kapi Veronnak kihullott a kés a kezéből és elvágódott a tiszta padlón. Kerülő Ferencz fölémelte, karjaira fektette, összecsókolgatta.

kereskedővé válják, vagy építészszé, vagy gyárhoz szegődják, hogy idővel igazgatójává s tulajdonosává válják.

Ez a városi polgár fiának hagyjuk s aztán haragszunk, ha meggazdagodott. A nemesség kevésbé válságos pályára lép, bármennyi legyen a családban, a mind jogász lesz, hivatalnoknak készül, bizik a család összeköttetéseiben, hogy akár a megyében, akár valamely miniszteriumban hivatalhoz juthasson. Egyik-másik ügyvéd lesz, de csak kevesen adják magukat technikára s még kevesebben járnak a kereskedelmi iskolába, mert ezt nem tartják „urri“ foglalkozásnak.

S aztán mégis panaszkodnak, hogy a gentry tönkre megy, hogy a régi családok kénytelenek jószágukat eladni, hogy mindenütt új földesur keletkezik, aki nem tartozik a régi körhöz s nem illik abba be, mert másfélék a tradíciói, — másféle a gondolkodás módja. A ki munkásság és takarékoság által szerzte vagyonát, rosszul illik bele azok társaságába, a kik a sportról nem tudnak lemondani és vagyonukat elverik.

A mostani körülmények nem kedveznek a földbirtoknak. A kor találmányai s a kereskedői szellem hatalmas versenyre hívták fel azon országok termeléseit is, melyek olcsóabban s biztosabban állíthatják ki azon árucikkeket, melyek a mieinkkel versenyeznek oly annyira, hogy az földbirtoknak jövője Közép-Európában veszélyeztetve van.

Ezen panasz általános az atlanti Óceán partjaitól egész Szibériáig s a meggyőződés mindinkább erősödik, hogy pusztán földmivelő állam nem tarthatja magát fenn; ugyanazért megjött az idő, a hol komolyan arról kell gondoskodnunk, hogy az ipart fejlesszük ki, ámbár erre nézve nem bírnak azon előnyökkel, melyek által Oroszország és az északamerikai államok iparos országokká lettek.

Pulszky Ferencz.

Az iskolákkal kapcsolatos kézügyességi tanítás.

Debreczen, szept. 1.

Említettük volt annak idején, hogy az ipar-estületeknek f. hó 8—11. napjain Miskolczon tartandó országos kongresszusán a debreczeni iparoskör is képviselteti magát és a kongresszuson Stern Győző, az iparoskör megbízásából a czimben foglalt tanítás érdekében határozati javaslatot terjeszt be.

Abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy e határozati javaslatot az alábbiakban szó szerint közölhetjük:

Tekintettel arra, hogy a kézügyesség nem csak erkölcsnevelési és egészségi, hanem ipari szempontból is fontos szerepet játszik, olyannyira, hogy annak elsajátítása már a gyermekkorban szerfelett szükséges, tekintettel arra, hogy a nagyipar — a társadalmi viszonyokat újabb irányba terelte és így a kézügyesség fejlesztésével eszközök találunk a keresetképeség és értelmiség fokozására, másrészt a kézműipar tökéletesítése által azt a műipar színvonalára emelni segítünk, végre tekintve azt, hogy a gyermeknevelés tulságos szellemi megterhelése ellen a gyakorlati tudásnak ösztönzése iparunk javára valóságos áldás lenne, mondja ki a kongresszus, miszerint az iskolákkal kapcsolatos kötelező kézügyességi tanítás kívánatos és bizza meg az országos iparegyesületet, hogy ezen ügyet beható tanulmányozás tárgyává tegye, juttassa annak eredményét a hivatott fórumokhoz és fejtsen ki ilyen iskolák propagálására a társadalomban kellő agitációt.

A javaslat indokolására és az eszmének keresztülvitelére nézve a következő körülményeket hozom fel:

1. A kézügyesség tanítása gyakorolja a kezét és szemét, kölcsönöz izlést és munkakedvet, mely körülmények nemcsak az általános gyakorlati életre áldásosnak bizonyulnak, de az emberiség azon részére, melynek élethivatása az ipar leend, feltétlenül szükséges.

2. A jövő célja a nevelésnek a természetes emberi tulajdonságok fejlesztése alkalmas munkagyakorlatok által, annál is inkább, mert egyrészt önként nevelünk magunknak ügyes munkakezeket, iparunk versenyképességének iz-

mosítására, másrészt az iparos pálya iránti tiszteletet, az intelligens elem megnyerése által — öregbíthetjük.

Ezen czélból:

1., minden iskola épügy, mint torna vagy rajzteremmel, munkahelyiség- vagy műhelytel rendelkezék, hol is legalább 3—4 órán át, hetenként a gyermek korának megfelelő munkagyakorlatok taníttassanak.

2. A kézügyességet előadó tanerők külön tanfolyamokon készíttessenek elő.

3. Míg a kézügyességi tanítás kötelezőleg az iskolákban nincs meghonosítva, kettős feladata minden arra hivatott tényezőnek a társadalom érdeklődését felolvasások, szemléleti mutatványok által felkölteni, ez okból kívánatos külön, kézügyességet előmozdító egyesületeket alapítani, vagy létező közhasznú intézmények védszárnya alatt ezen ügyet felkarolva, azt hathatósan elősegíteni.

Bármily szerény mérvben is, a kísérlet e téren, mielőbb gyakorlatilag megkezdendő, mert néhány műhelynek berendezése csekély költséget igényel.

Stern Győző.

Különlélek.

* **A pápa utóda** A nagy németek nemzeti fogyatékosága, hogy gyengédség meg illemtudás dolgában nagyon el vannak maradván a nagy világtól. A római pápa most egészséges, és oly jól érzi magát, hogy még a kolerahírek sem nyugtalanítják. De a németek mindazáltal kiszemelték már utódját is egy német honfitárs személyében. Egyes német lapok hangoztatták is, hogy Dr. Kopp német bibornok van kiszemelve a tiara viselésére. Ebből az alkalomból közlik az összes pápák nemzetiségét, a melyet mi is furcsasága kedvéért említünk. E szerint Petri trónusán százhatszáz római, százegy olasz és ötvenhat idegen ült. Az idegenek közt volt három német is, és pedig V. Gregor (996—999), Szent Leo (1049—1053) és X. István (1057—1058). Ez a három német pápa összesen kilencz évig uralkodott. Az utolsó idegen, a ki a pápai trónuson ült, VI. Hadrián volt Hollandiából.

* **A dobsinai jégbarlang nem eladó.** Ugy mondták Dobsinán is, vidéken is: a jégbarlangot a vállalkozó szellemű Rohonczy Gida megveszi, ad érte kétszáz ezer koronát; berendezzi, európai kényelemmel látja el, felvirágoztatja, átalakítja. Ugy mondták, — de nem lett a dologból semmi. Dobsina városa kijelentette, hogy a barlang nem eladó, így hát marad minden a régi ben.

* **A ciklon pusztítása.** New-Yorkból táviratozzák, hogy újabb jelentések szerint a ciklon borzasztó pusztításokat vitt végbe Észak- és Délkarolina, Georgia és Florida partjain. Portroyal várost majdnem teljesen elsodorta. 100 ember itt a vízbe fullt. Charlestown legnagyobbára elpusztult; 6 ember szerencsétlenül járt; 12 hajógyár megsemmisült. A szigeteken, Karolina partjain és az ottani vizeken 500 ember odavesztett. Attól tartanak, hogy a „Kearsarge“ és „Nantveket“ hadihajók megfeneklettek.

* **Carnot egészséges.** A francia köztársaság elnöke betegségéből immár felépült. A múlt vasárnap Carnot meg a felesége Fontaineblauba utaztak; a longchampi szemle óta ez volt az első eset, hogy az elnök nyilvános helyen megjelent. Carnot a feleségével — aki mindig oldalán van — naponta sétakocsizást tesz Fontaineblauban, ahol állandóan tartózkodik, s amelyet még az aigues-mortesi affér idején sem hagyott el. Eddig azt hitték, hogy az elnök szeptember 3-án operáltatni fogja magát, annál meglepőbb volt tehát Carnotnak az a nyilatkozata, melyet ma a Paix szerkesztője előtt tett, aki őt meglátogatva, egészségéről tudakozódott:

— Nemde — mondta mosolyogva — azt akarja tudni, mikor végzik rajtam a műtétet. Nos hát: az operáció már meg is volt és fényesen sikerült.

* **Egy örült kérvénye.** A közös hadügy-minisztériumba tegnap, egy volt főhadnagy folyamodványa érkezett be, amelyben kéri, hogy ismét helyezték vissza régi jogaiba, mert különben agyonlővi a hadügyminisztert. Már a kérvény tartalmából is kitűnt, hogy a kérvényező örült ember. A minisztérium a folyamodványt átküldte a rendőrséghez, mely azt a kérvényező-

nek, Heisler József irnoknak lakására küldte. Heisler, aki az ötvennegyedik gyalogezrednél szolgált mint főhadnagy, már azelőtt is sok dolgot adott a katonai hatóságoknak. Egyenruhában koldulni járt s végre is ki kellett lépnie a hadseregből, ahonnan egy elmebetegintézetbe került. De onnan megszökött s Bécsbe jött, ahol egy ismert országgyűlési képviselő pártfogását kérte ki. Ez aztán kieszközölte, hogy Heislert az örültek házából elbocsátották. Két évvel ezelőtt egy ügyvédi irodában nyert alkalmazást és főnöke nagyon meg volt elégedve működésével. Az utóbbi időben azonban ismét kitört rajta az elmebetegség s gondnokság alá helyezték. Szerinte emiatt vesztette el mostani állását is. Heislert most ismét az örültek házába vitték.

* **Hetvenéves asszony.** Szatmáron egy hetvenéves öreg asszony akasztotta fel magát a napokban. Nagy Károlynak hívják az életunt matrónt, aki özvegye volt egy tanítónak, jó módban élt és semmi különösebb oka nem lehetett arra, hogy a sirhoz közel önként váljék meg az életétől. Miért tette ezt mégis, nem tudják a városban.

* **Az örmény katolikosz Bécsben.** Az örmény katolikosz tegnap reggel Triesztből Bécsbe érkezett, a hol a Continental fogadóban vett szállást. A bécsi örmények közül ma igen sokan keresték fel a katolikoszt s a külföldről is számos küldöttség érkezett az üdvözlésére, úgy mint a manchesteri kereskedők, a párisi egyetemi hallgatók, egy marseillei egyházi meg a londoni polgárok küldöttsége, örmények Bukarestből, Szamosújvárról, Ruscsukból és Várnából, továbbá a müncheni és lipcsei diákok küldöttsége. A katolikosz megáldotta a küldöttségeket. A délelőtti folyamán Aidye bécsi mechtarista apát is felkereste a katolikoszt.

* **Rövid hírek. A bolgár fejedelem Ischlben.** Ferdinánd bolgár fejedelem Ernő kóburgi herceg temetéséről visszatérőbe Ischlbe érkezett. — **Nemesi rangra emelt színész.** Luitpold bajor regens-herceg Posaert Ernő hírneves német színészt és a müncheni udvari színház igazgatóját nemesi rangra emelte. Ez az első eset Németországban, hogy színésznek nemességet adományoztak. — **Kirabolt kolostor.** Belgrádból jelentik, hogy a szreten-basyai kolostort rablók megtámadták s minekutána kirabolták, felgyújtották. — **A vitás tengerszem.** Lembergben jövő vasárnap népgyűlés lesz, mely a vitás tengerszem kérdését tárgyalja. — **Elfogott kaucazió szédelő.** Heutl Oltó „Der Detailbändler” című lap szerkesztőjét kaucazió szédelés miatt elfogták. Fiatal embereket szedett rá s állás ígéretével kaucaziót csalt ki tőlük. Eddig 18-an jelentkeztek kiket ő ezer forintig csalt meg. — **Rablógyilkosság.** Jakudovics kuttleri földbirtokost lelőtték s 600 forint készpénzétől megfosztották. **A gyilkost, Bojcsuk Mihályt elfogták.** — **Halálozás.** Munkácsy Sándor, paksi 70 éves református lelkész s kiérdemesült főesperes a napokban Pakson elhunyt. 30.000 frtot hagyott jótékony célra távoli rokonainak.

A kura.

— Orvosok figyelmébe. —

„A z e m b e r ö l ő h ő z” című vendéglőben két uri ember veszekedett nagy dühösen egymással. Pedig azt mondják, holló nem assa ki a holló szemét. A két ur orvos volt.

A kis alacsony, ki olyan pathosszal emelgette ég felé kezeit, mintha az istenre hivatkozna szavai igazságára vonatkozólag, Kormos ur s a másik, ki viszont hosszú góyaláibaival a Rubikonon is át tudna talán kelni, Meszes ur.

Kormos ur éppen egy érdekes betegéről beszélt. Kohn urról. Kohn tegnapelőtt, a hogy hazament, rosszul éltől panaszkodott.

Aggódo családja szomorúan zokogott a kolera gyanus időben mutatkozó baj mián Kohn ur gyomororágást emlegetett.

Ágyba dőlt, 12 fia, a 12 orgonasip egy gyászdal fújásába kezdett.

Kohn ur lemondólag intett, majd hívatta Kormos urat.

Kormos ur megjelent. Fel s letevéen gyors változatokban az oly nagy tekintélyt kölcsönöző szemüveget, gyanusan közelgett a beteg felé:

— Aj, váj, meghalok . . . doktor ur . . . segítség . . .

Kormos ur majd hanyattvágódott ijed-
tében . . .

Kohn ur hasgörcsöt említett. Ez kolera, biztos kolera.

Hamarjába cseppeket rendelt. Azután távozott.

Kohn ur nyugtalan lett.

Azután más orvost hivatott, éppen Meszes urat.

Meszes ur megvizsgálta a beteget s szót: — Na, nem éppen olyan veszélyes!

Avval távozott. De Kohn ur egyre emlegette a halált.

Meszes ur utközben kemény megjegyzéseket tett kollegájára.

Azt hiszem, számárnak is elmondta, a miért nem látta be, hogy Kohn ur csak bebeszélte magának a betegségét, kutya baja sincs egyéb-
képen.

Ezt vitatta Kormos urral, ki mennyre-
földre állította, hogy igenis van. Kormos ur egész bibliothekát badart el, Meszes ur viszont éppen 300 citátummal sujta le ellenfelét.

— Menjünk a beteghez ott látjuk meg, kinek van igaza.

Kohn ur látva a két belépőt, ordítani kezdett.

— Mi baja — kérdé Kormos?
— Halál . . . Tod . . . sterben . . . jaj nekem . . . rágás . . . görcs . . .

Meszes ur odalépett s aggódva megrázta fejét s nagy komolyan szót:

— Nagyon igaz!
Avval elkezdtek vigasztalólag diskurálni Kohn urral.

Beszédközben Meszes előhozta:

— Teringettél, igazán érdekes árverés lesz ma a zálogházban. Egy báró, kiezelőt egy évvel itjtárt, csapottottbe potom áron dus értékű ékszereket. Olesón adják.

Kohn ur izgett-mozgott.

Aztán szót:

— Weib! Ruha! Megyek, rohanok.

Kormos ur ijedve odaszaladt:

— Az istenért . . . a halálos beteg . . .
— Semmi bajom . . . érzem . . . megyek árverésre.

Felkapta ruháit a halálos beteg (?) s elindult.

Meszes ur mondá:

— Hehe, ne szaladjon ugy, csak tréfából mondtam, hogy árverés lesz.

Kohn ur hosszú képet vágott, de már restelt újra beteg lenni.

Kormos ur a fekete földbe szeretett volna sülyedni kudarcza miatt.

NAPI HIREK.

Határidő naptár.

Nagy sétahangverseny vasárnap és húsvétnapokon d. u. 5—9 óráig a Margit-főrdőben.

Muzeum a kollegiumban a közönség számára nyitva van vasárnaponként 10 től 12-ig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban, Hétfőn, Szerdán és Szombaton d. u. 3—6-ig nyitva.

A kir. itéző tábla hivatalos órái d. u. 8—12-ig, é. a. 2—5 óráig. — Az iktató, kindó hivatal és az irattár nyitva d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra köz; vasárnap és húsvétnap d. e. 10—11 óra köz.

Szept. 2. Állathulla égetési próba délután fél három órakor a sintértelepen.

Szept. 5. Közigazgatási bizottsági ülés gróf Dég en f e l d József főispán elnökelete alatt a városháza nagytanácsstermében d. u. 3 órakor.

Szept. 10. A munkás daigylet dalestélye a Margit-főrdő disztermében.

Oktober 2—10. Országos vásár.

— **Iskolai évet nyitó istenitisztolet.** Ma reggel a debreczeni ev. ref. nagytemplomban 8 órakor, iskolai évet nyitó istenitisztolet volt, melyen jelen voltak az utcaiz iskolák összes tanítványai, a tanítók és tanítónők vezetése alatt, és igen sokan a szülők köréből. Az alkalmi könyörgést D i c s ö f f y József lelkész tartotta, — megható, intő és buzdító beszédet tartva a gyermekekhez, tanítókhoz és szülőkhoz.

— **A virilisek névsora.** A törvényhatósági bizottság legtöbb adótfizető tagjainak (virilisek)

névsorát minden évben az igazoló választmány állítja össze s illetve igazítja ki s a sorrend megállapításánál az állami-, felekezeti-, törvényhatósági-, községi- és magántanintézetek tanárai, a tudományos akadémiák tagjai, az akadémiai művészek, a folyóirat- és lapszerkesztők, a lelkészek, az ipar és kereskedelmi kamarák bel- és kültagjai, ugyszintén a magyar államban érvényes oklevéllel ellátott tudorok, tanárok, ügyvédek, bírák, orvosok, mérnökök, építészek, gyógyszerészek, sebészek, bányászok, erdészek, gazdaszok, gazdatisztek és allatorvosoknak összes egyenes állami adója kétszeresen számítottatik; továbbá a férj vagy atya államadóiban a nő, valamint a kiskoru gyermekek államadója is beszámítandó, ha a nőnek vagy kiskoru gyermekeknek vagyonaát kezeli. Ehez képest a városi tanács értesíti az érdekelteket, hogy a legtöbb adótfizetőknak hivatalos kimutatása a városi jegyzői hivatalban a folyó 1893. évi szeptember 2-ik napjával kezdődő 8 napig közzesemlére kitétetni rendeltetett, ott az megtekinthető s ha az illetők ezen névjegyzék ellen felszólalni kívánnak és illetve adójuk kétszeres beszámításának kedvezményét a jövő 1894-dik évre igénybe venni óhajtják, e végett a városi jegyzői hivatal helyiségében ülésező igazoló választmány előtt a folyó 1893. évi szeptember 11. 12. és 13 dik napjain d. e. 9—12 és d. u. 2—6 óráig, szóval vagy írásban jelentkezzenek és jogosultságaikat igazolják, a későbbi felszólalások figyelembe nem vétetvén.

— **Istenitisztolet.** Az ágost. hitv. evang. imaházban vasárnap délelőtt M a t e r n y Imre segédlelkész tart egyházi beszédet. Az istenitisztolet kezdődik 10 órakor.

— **A debreczeni halpiacz.** Az ország egyes részein súlyos alakulást vesz a gyanus megbetegedések terjedése. Sajátszerű és végzettszerű, hogy éppen a Tisza mentén fekvő községeket támadja meg s lepi be a gyanus betegedések és halálesetek halmaza, egészen külön baj az, hogy a nép nem követi az övrendszabályokat s hogy nem akar letenni a Tisza vizének ivásáról, habár nyilvánvaló, hogy a Tisza mentén terjedő kolera miatt is a szüretlen s forralatlan viz fertőzött. Tekintettel erre, lehetetlen figyellem nélkül hagyni azt a körülményt, hogy a Tiszából kigottthalak, melyek egy része a debreczeni piacra is kerül, magukban hordják az inficziálás csiráit. Mindennek daczára, ezrével kerül a hal a debreczeni piacra s ezrével kerül a magán házakhoz. Amint veszedelmes a Tisza vizének ivása, épp oly veszedelmes szakértők állítása, de még laikus felfogás szerint is a Tiszából kifogott halak áruba bocsátása. A hal mig meg nem süttötték, magában hordhatja az inficziálás csiráit és a Tisza mentén elterjedt gyanus megbetegedések és haláleseteknek nálunk is veszedelmes terjesztője lehet. Ez a körülmény magával hozza, hogy a halpiacz beszüntetése, a járványos időszak alatt feltétlenül szükséges.

— **A r. bejelentési hivatal** a mult aug. havi működéséről, a mai nap terjesztette fel B o c z k ó Sámuel r. főkapitányhoz, a szokásos havi jelentést s ebből kitűnik, hogy az iktatóba összesen több, mint 400 ügydarab érkezett be. Kiadatott 50 darab szolgálati cseléd-könyv. — Beadatott 7635 darab bejelentési lap, melyből 2559 a lakosok, 2325 pedig cselédek lakásváltását jelentette. Augusztus hóban 2751 idegen fordult meg városunkban. — Szóbeli megkeresésre — egyesek hol lakására nézve 1987 esetben adott rövid uton felvilágosítást a hivatal.

— **Életbelépő kertszégi szabályrendelet.** A Homok és Csapó kertekre alkotott szabályrendelet a mai napon harmincznap közszemlére tételt ki a városházán. A két kertre alkotott eme szabályrendelet a folyó év október hó elsején lép életbe. — A többi kertekre együttesen alkotott szabályrendelet pedig, melyet tudvalevőleg nem hagyott jóvá a belügyminiszter, újabb tárgyalás tárgyát fogja képezni.

— **Szabadság után.** L o v a s s y Károly adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

adóügyi helyettes tanácsnok, harmincz napi sza-

badságáról visszaérkezett s hivatalát a mai napon elfoglalta. Lovassy Károly helyettesíti a tanácsnoki állásáról lemondott Csúrka István adougyi tanácsnokot.

A vidéki tanulók Debreczenben. A hirtelen jött miniszteri rendeletről a vidéken sehol sem bírtak tudomással s ez az oka annak, hogy ma nemcsak tízevel, de százával jelentkeztek a vidékről érkezett tanulók a tanintézetekben felvételre. A tanulók valamennyijét azzal a hírrel lepte meg a középiskolák igazgatósága, hogy az iskolák további intézkedésig bizonytalan időre zárva maradnak. A bizonytalan idő rövidebb és hosszabb is lehet s így a szülők egyrésze hazavitte gyermekeit, másrésze pedig, akiknek az ismételt költség nagy teher, itt hagyta.

Az állathulla égetési próba. Holnap dél után fél három órákor lesz az állathulla égetési próba az új sintértelepen felállított hulla-égető kemenczénél. A próba égetéshez igen sok meghívott vendég megy ki s ezek jó része két órákor kocsiikkal a váróháza elől indul el. A gazdaközönség különös érdeklődést mutat az új tálmány iránt s nagy számmal vesz részt a próbaégetésen.

Az új lelkesi lak a Kossuth-utca jobb oldali végén, mely a Dicsőfi József lakása lesz, egészen készen van. De nem lehet érteni: miért nem kerítik már be a nap-utcai oldalát? Tavaly a járványos időben hivatalból elrendelték a bekerítést, mert valóságos szemét domb kezdett ott lenni. Ma is sok mindenféle büzös, rothadó anyag kerül ott össze s óhajtanó volna, ha azonnal elrendelnék a bekerítést s egyuttal már állandóan.

Szabadságolás. Harangi Bálint rendőrfőkapitánysági fogalmazó, egészségének helyreállítása céljából, 15 napi szabadságot folyamodott. A tizenöt napi szabadságot holnaptól, szept. 2-ától kezdődőleg kapta meg.

Kilenczvenkilenc éves hajadon. A váróháza polgármesteri hivatalába ma egy tőpördött, botra támaszkodott látogató köszöntött be. A polgármester helyettesének, Vértessy István főjegyzőnek bemutatva magát: Labonc Erzsikének hívják kilenczvenkilenc éves és még mindig hajadon. A különben mindenkiel udvarias főjegyző élénken kérdezősködött a botragörnyedt látogatótól, hogy miben lehet a szolgálatára. Labonc Erzsike erre előadta, hogy nagyon sok időt élt s még nagyobb szegény, betevő falatra, segélyre van szüksége. Még tegnap délután három órákor indult el hazulról, az éjjelt egy ismerősénél töltötte s fél tízre ért fel a váróházához. Az egy híjján száz éves hajadon tekintettel nagy korára és keresetképtelenségére három ropogós új forintot kapott a nemes várostól segély fejében. Labonc Erzsiket azonban bírja az ígéretet, hogy születésének és hajadonságának a jövő évvel beköszöntő száz éves évfordulója n, a jubileumán, nagyobb segélyt kap a nemes várostól.

A rom. kath. gymnasium köréből. Alulirt igazgatóság tudatja az érdekelt szülőkkel, hogy Debreczen sz. kir. város tanácsa a m. kir. belügyminiszter ur rendelete alapján a helybeli összes középiskolák megnyitását, a tanulók felvételét és beírását is — tekintettel a közelben is fellépett kolera járványra — bizonytalan időre elhalasztotta. A rom. kath. gymnasium igazgatósága tehát az iskola megnyitását felfüggesztette. A beíratások napjai annak idején a hírlapokban fognak közzététetni. A rom. kath. gymn. igazgatósága nevében Cserhalmi József gymn. igazgató.

A tanács kiküldötte. A debreczeni önkéntes tűzoltó-egylet szakiskolájában holnap reggel kezdik meg a nyilvános vizsgálatot. Erre a tűzoltó parancsnokság meghívta Debreczen város lakosságát is, mely a maga kebeléből tegnap tartott tanácsülésének határozata alapján Zöld Mihály városi tanácsnokot küldötte ki. A vizsgálat tudvalevőleg két napot vesz igénybe. Holnap szombat az elméleti, vasárnap a gyakorlati vizsga lesz. Ezen a vizsgálaton Hajdumegye hatósága, a tanintézetek, iskolák, egyházak stb. kiküldöttei is jelen lesznek.

A mérnöki hivatal figyelmébe ajánljuk, hogy egyes nagyobb mellék utcákon sétáltassa meg az utbiztos urat, mert több felől vettünk mostanában arról panaszt, hogy a járdák túrhetetlenül rosszak; például Nap-, Árok-, Teleki-, Bárány-, Varga- Timár s még más utcákon is, főképp az udvarokból a kapuk alatt kivezető kis csatornák körül botrányos rossz a kövezet. — Sötét este életveszélyes ott járni.

A betegek összeírása. A belügyminiszter az összes törvényhatóságokhoz rendeletet intézett, amelyben a betegedés kimutatására nézve új intézkedést léptet életbe. Eddig ugyanis az volt a szokás, hogy a kimutatásokat minden ötödik napon küldték fel a miniszteriumhoz, az új rendelet értelmében azonban minden vasárnap kell felterjeszteni. Hogy a hatósági orvosok e tekintetben könnyebben járhasanak el, a belügyminiszter egyöntetű kimutató lapokat küldött szét kitöltés végett s egyben utasította a törvényhatóságokat, hogy az orvosok mellé szükség esetén irnokokat adjanak.

A járványbizottság figyelmébe. A mostani iskolaév kezdetén a járványra való tekintettel a fővárosban az iskolaorvosok óva intik a szülőket és a tanuló ifjúságot az ódon könyvek vásárlásától. Jó lenne, ha a járványbizottság erre kiterjesztené a figyelmét, mert az ócska könyvek, melyekre egy egész év, sőt több év szennye tapad, nemcsak a kolera terjesztik, hanem más ragadós betegséget is. A szegény szülők pedig éppen elhalálozott gyermekeik könyveit adják el s ez is egyik oka, hogy a járványos betegségek olyan hamar elterjednek a szegényebb néposztály gyermekei által látogatott tanintézetekben. — Az ócska ruhák eladását a járványbizottság egész nyugodt lélekkel betilthatná; reméljük, hogy a járványbizottság minden tagja tudja, hogy ez miért lenne nagyon üdvös dolog.

Az ev. ref. tanítóképezde nem nyílik meg. Jókai István tanítóképezdei igazgató, a következő sorokat teszi közzé: A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium leirata folytán Debreczen sz. kir. város törvényhatósága tekintettel arra, hogy a kolera már a Debreczennel szomszédos megyékben is járványszerűleg fellépett s a vidékről beözönlő tanuló ifjúság által esetleg ide behurcoltathatnék, a tanítás megkezdését bizonytalan ideig a tanítóképezdeben is elhalasztatni rendelte. Miről az illetők azon megjegyzéssel értesítettek, hogy a szorgalomszak netalán megkezdéséről, hírlapi közlemények és körlevelek útján jó eleve tudósítani fognak. Továbbá megjegyzetetik, hogy a folyó évi szept. hó 1-4. napjaira kitűzött magán-, pót-, és javító-vizsgák a megjelenőktől felvétetnek, de e vizsgák letehetésétől azok sem lesznek kizárva, kik a betiltási rendeletről netalán értesülve, most nem jelentek meg.

Az izraeliták elemi iskolája és a hatóság. Debreczen város tanácsának tudomására jutott, hogy az izraeliták debreczeni elemi iskolájába vidékről sok tanuló gyermek jött és jön. Amennyiben pedig a miniszter távirati értesítése és rendelete határozottan kimondja, hogy a vidéki növendékek még az elemi iskolákban sem vehetők fel, s az ilyen iskolák megnyitása alkalmasszerűleg szintén felfüggesztendő, a városi tanács intézkedett, hogy a debreczeni izraelita elemi iskolából a vidéki tanulók kellő orvosi vizsgálat után a tanulókkal való együttléttől, szóval az iskolába járástól eltiltassanak. A további intézkedés nincs kizárva, hogy a szóban levő elemi iskolában szintén megszüntetik az előadások további megtartását.

A hajduvidéki esperesség. Megirtuk a minap, hogy Szeremei József alsó-szabolcsi-hajduvidéki esperes betegsége miatt állásáról lemondott s az egyházmegye a lemondást el is fogadta. — Szeremei József ma kijelenti, hogy májusban betegsége miatt beadta ugyan lemondását, de miután időközben egészsége helyreállott, engedett az egyházmegye kérésének és megmaradt hivatalában.

Öngyilkos napszámos. Tegnap este újra öngyilkosság történt városunkban. Az utóbbi időkben különösen annyira erőt vett és tért hódított magának az öngyilkosság mániája, hogy a nélkül egy hét sem mulhatik el felettünk. Szomorú jelensége ez a XIX. század végének, mikor legtöbb esetben csekély ok miatt eldobja magától az életet egy előkelőbb ember, mint

alacsonyabb sorsu. — A tegnap esti öngyilkosság oka meg épen különösnek is mondható, a mellett, hogy csekélység. — Tudósításunk az — öngyilkosság részleteiről — a következő: Soltsz András, debreczeni születésű 37 éves, nős, római katolikus, három kiskorú gyermeknek apja, egy idő óta feltűnő módon részegeskedett. Körülbelül egy hét óta nap-nap után lerészegedve ment haza mindig csapó kerti lakására, hol családjával együtt lakott. Az utóbbi időben különben folyton agrémei voltak, melyeknek jelentkezését egyedül az ivásnak és pedig mértéketlen ivásnak; lehet betudni. Mindegyre azzal fantáziált, hogy üldözik és menekülni akart a képzeletbeli szellem üldözőktől, melyekről neki magának sem voltak tiszta fogalmai, annál kevésbbé környezetének. Aztán elkezdett beszélni valami üstökös csillagorról, mely nem sokára meg fog jelenni az égen s rá esik a földre, mire az porrá fog égni. — Valószínű, hogy a szerencsétlen ebbeli félelmében követte el az öngyilkosságot, kétségkívül önkivületi állapotban. Afféle kezdődő delirium tremensben szenvedett, mely rövid idő alatt teljes mértékben kitört volna rajta s esetleg az örültség jeleivel. — Tegnap este 6 órákor a szoba ajtó sarkára akasztotta fel magát s mire családja észrevette, már egészen hideg volt a teste. A megejtett orvos rendőri vizsgálat alkalmával semmiféle gyanus körülményt nem észleltek, a mi az öngyilkosság valószínűsége ellen szólott volna s így a szándékos öngyilkosság kétséget kizárólag megvan állapítva. A holttestet beszállították a városi kórház halottaskamrájába.

Elgázolta a szakér. Szörnyű halállal mult ki tegnapelőtt egy 12 éves fiú B. Udvari-ban. Mint levelezőnk írja, buzavál megrakott szekérről igyekezett hazafelé. A mint a lovak az országuton baktattak a falu felé, valamitől hirtelen megragadtak. — A hirtelen rántás következtében Szabó Lajos, ki a zsákok tetején ült, a lovak közé esett. — A lovak erre még jobban megvadultak s keresztül vonszolták a kocsit a gyermek testén. A szerencsétlen fiú, kinek feje és mellkas összezuzódott azonnal szörnyen halt. Ugy találták meg az uton élettelenül eiterülve.

Vásárok eltiltása. A rendőrfőkapitányság a következő figyelmeztetést teszi közzé: Közhírré tétetik, miszerint Szabolcsvármegye területén az összes bucsuk és országos vásárok megtartása, tehát a folyó évi szeptember 4-én Nyiregyházán levő országos vásár is, betiltatott.

A b.-ujfalui kórház érdekében. Ide s tova egy éve annak, hogy egy bécsi szegénysorsu orvosnovendék, — ki magát az egyetemen kéregetésből tengetvén. — B.-Ujfalun átutazván, epileptikus rohamoktól lepett meg és az utcán összeroskadott. Esmélet nélkül feküdt három napig. E ső éjjel a községvárnál helyezték el egy „Pricscsen”, míg másnap egy földhöz ragadt szegény zsidó asszony nemeslelkűsége fogadta házához, hol egy hétig a legnagyobb gondnal ápolta. — A napokban egy erősen bepalinkázott embert elgázolt egy szekér. A palinka és a szenvedett belső sérülésektől eszméletlen állapotban szállították be a b.-ujfalusi menházba — a községvárnál pinczéjébe — hol cirka 24 óráig feküdt. Mivel külső sérülés nyomai a sérülten nem látszóttak, az orvosi vizsgálat csak nagyfoku részegséget konstatált és a szegény embert utnak eresztették. El is támo lyogott szegény a község végén fekvő korcsmáig, a „riházig” (olv. révház), hol a fájdalomtól leroskadván, szállást kért az „állás”-ban, a hol hétfőn délután bevégezte nyomoruságos földi pályáját. A hullát kedden reggel egy közönséges szekeren szállították a hullaházba. Az orvosrendőri boncolás, melyet kedden délután dr. Reichenberger községi és Kránzly járásorvosok felügyelete mellett Gyulay László orvosnovendék végeztek, megállapította, hogy a halál oka — eltekintve a nagyfoku alkoholismust — az elgázolás által okozott, a fejben egy elpattant érnek tulajdonítható, mely az agyat vérrel borította el. Ez úgben a járásbíró megindította a vizsgálatot. — Legyen elég e két eset annak illusztrálására, hogy B. Ujfaluban, ha

csak könyörületes szívű ember nem akad, az idegen szerencsétlenül jártakat egy pinczébe teszik más alkalmasabb hely hiányában. Egy olyan nagy község és oly forgalmi központ, mint B.-Ujfalú, melyet a „sárrét szívének” is neveznek, hogy lehet el kórház, esetleg egy kisebbszertű menház nélkül?!

— **Megtagadott csendőrörök felállítás.** Bihar-Diószeg község az iránt kérelmezett a belügyminiszterhez, hogy öt főből álló csendőrörök felállítását engedje meg. A miniszter azonban a község kérését azon indoklással tagadta meg, hogy a község nem lesz képes a csendőrörök felállításával járó terheket fedezni.

— **Fiatal csavargók.** Ma reggel a rendőség két zsidó fiút fogott el a piacon, a miért minden engedély nélkül kéregettek. Hosszas vallatás után előadták, hogy még csak tizenéves évek s egyiküket Jakabovits Salamonnak, a másikat pedig Davidovics Izraelnek hívják. Az első majdnem, az utóbbi pedig szeklenczei illetőségű s ezelőtt három nappal érkeztek városunkba Földes községből. Azóta itt csavargotak és hogy megtudjanak élni, kéregettek, a mire persze engedélyt nem kértek. A rendőség illetőségi helyükre fogja a két fiatal csavargót tolonczoltatni.

— **Koldus verekedés.** Csinos kis verekedést rögtönöztek ma reggel 8 óra után a kis utcán Kovács Ferencné és Katona Jánosné, kik különben foglalkozásukra nézve koldusok. — Az 1720. számú ház előtt, kétségkívül a kapott vagy nem kapott alamizna fölött összezördülve, egymásnak rohantak és ugyancsak ütlegelték egymást, a járó-kelők nagy hámulatára. A koldus verekedésnek hamar híre ment s egy rendőr hirtelen ott terelve, szétválasztotta a civakodó kollegákat. Katona Jánosnének nincs is koldulási engedélye s ezért külön büntetés alá esik. Különben pedig mint utcai botránycsinálók állították a kihágási bíróság elé.

— **Betiltott országos vásár.** Szeptember hó 6-án Ér-Mihályfalván országos vásárt akart tartani, amelyre bizonyára Debreczenből is sokan mentek volna át. Biharmegye alispánja, mint a debreczeni város hatóságához megküldött értesítéséből kitűnik, az uralkodó s terjedőbebea lévő járványra tekintettel az országos vásárt a miniszter határozata alapján betiltotta.

— **Elmaradt bucsú.** A debreczeni rendőr főkapitányság hivatalos uton teszi közzé s juttatja az érdekelt tudomás-ra, hogy a szeptember hó 8-án, kisasszony napján megtartani szokott szentjébbi bucsú az uralkodó s mindinkább terjedőben lévő járvány miatt elmarad, amennyiben annak megtartása, tekintettel a jelölt körülményre betiltatott.

— **A négy évszak zenében és dalban.** A debreczeni kereskedő ifjak önképző egyesületének a dalköre, a közel napokban egy nagyobb szabású zene- és kardarabba lép a nyilvánosság elé. Háromszoros érdeklődés támasztja fel a méltó kíváncsiságot e zene- és dalmű előadása iránt, mert az három debreczeni ember műve. Leidenfrost Armin, az ezermesterségében zsenialis elnöke a dalkörnek, a négy évszaktól megragadó kompozícióban egyesítette s a 4 évszakra, a tavasznak ébredése, a nyár virulása, az ősz hervadása és a tél hideg ridegsége a maga valóságában ömlik át a zenén. A Leidenfrost Armin kompozíciója alapján a zenét Fenczel Rudolf dalegyeteli karmester állította össze, míg szövegét Szabolcska Mihály, a fiatal poéták legkedveltebbje írt hozzá. A szép zene és dalmű nagy próbája holnap, szombaton este lesz a Margit fürdő disztermében.

Színház.

* **A Tiszay Dezső színtársulata** Máramaros Sigeeten, — mint onnan írják lapunknak, — a község általános tetszése között működik. Ugy az előadó színészek, mint maga a reperiór nemcsak minden tekintetben kielégíti az igényeket, hanem műélvezetet is nyújt. Legközelebb adták az igazgatónak „Kijátszott terevek” című három felvonásos vígjátékát, mely — mint írják — kitűnő vígjáték és megérdemli, hogy nagyobb színpadon vagy éppen a nemzeti színházban is elő adják. A darabban több kitűnően megrajzolt alak van, a melyek mind első rangú kezekben voltak. Különösen sikerült alakításokat mutattak be: Tiszay

Dezső, Andorffy, Csiky és Tapolczay, a hölgy szereplők közül pedig Arday Ida és Bogály Ilona. — Az „Eleven ördög”-ben Stollné aratott igen szép sikert, a másik énekszerepben pedig Sugár Aranka ragadta el a közönséget ügyességével és kellemes játékaival. Locsarekné, a mi régi jó ismerősünk, szintén kitett magáért, a töle megszokott humorral játszva végig szerepét. Pénteken Szigeti „Toldi”-ja került színre sikerült előadásban. Szombaton Erkel Elek operettjét „A kasai diák”-ot adták elő, melyben Stoll Károly aratott zajos sikert sikerült „Venczel” királyának alakításával. Sugár A., Stollné, Locsarekné és Tiszay szintén elismeréssel vannak kiemelve. — Hétfőn Moreto kitűnő vígjátéka „Donna Diana” került színre. Arday Ida Dianát művészi és önálló fel fogással személyesítette. Csiky Carlos, Tapolczay Polikla szerepében jók voltak.

Legujabb.

Az egyházpolitikai reformok.

Az egyházpolitikai reformok tárgyában következőket sürgőznik Esztergomból: Egy magas állású egyházi férfi, ki az egyházpolitikai kérdéseket apróra ismeri, valamint a budapesti, bécsi és római döntő körök véleményét, — ebben az ügyben előttem ma egy nyilatkozott, — hogy az egyházpolitikai kérdések békés megoldása semmiben sem haladt előre és kibontakozásra eddig nem találtak módot, sőt már nem is remélhető, — hogy egyházi szempontból a kívánatos békés megoldására módokat találhatnak, mert az állapotok felette kuszáltak váltak, hihető azonban, hogy a javaslatok törvénygyváltnak és Wekerle megkormányása bukását nem idézik elő. Tény, hogy az uralkodó a javaslatok előterjesztését megengedte.

Törvénykezés.

Debreczen, szept. 1.

A Lucza széke.

Két nádudvari fiatal paraszt legényt valami hoszorkány hírből álló öreg asszony arra tanított meg, hogy miképen láthatják meg a hoszorkányt, mely láthatatlan az emberi szemnek. Varga Lajos és Balázs János volt a két legény s az utasítások szerint következőleg jártak el, hogy megláthassák a hoszorkányt. Kifordított nadrágban és rookban elmentek éppen december hó 24-én éjjel a hajnali misére s vitték magukkal a Lucza széket.

Az ajtó mellett krétával kört húztak s a székek abba beleültek. A templomban ajtatóskodók figyelmét ezzel magukra vonták, bár magát az isteni tiszteletet nem zavarták meg.

A babonás legények ma délelőtt állottak a helybeli kir. törvényszék büntető tanácsa előtt, melynek tagjai voltak: Balogh Imre, elnök; Ujhelyi András és Baróthy Béla szavazó bírák; Dr. Berger Andor jegyző; Dr. Simonffy Béla kir. ügyész.

A legények 3-3 napi fogház büntetést és 5-5 frt pénzbüntetést kaptak s az ítéletben mindnyájan megnyugodtak.

Orozva.

A múlt év egyik sötét estéjén H.-Bagozon Bata Pál, Bata Péter és Kas Lajos az utcán orozva, hátulról megtámadták Vincze Sándort és úgy elverték hirtelenjében, hogy valami husz napig kellett őriznie az ágyat.

A kir. törvényszék mint három orozva támadót egyenként 3-3 havi fogházra és 10-10 frt pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet ellen fellebeztek, úgy szintén a kir. ügyész is, de sulyosbbitásért.

— **Ítélet a „Replika” perben.** A Replika vádlottjai ellen megtartott végtárgyalás egészen reggeli négy óráig eltartott. A védők csak éjfél után jutottak szóhoz és az esküdtek türelmét előggé hosszú ideig igénybe vették. A védők beszédeinek befejezése után, mely csak a reggeli szürkületre ért véget, — Jeszenszky Sándor főügyési helyettes reflektált a védők állításaira.

A kártartó közönség lankadatlan figyelemmel és nagy tetszéssel hallgatta vagdakozását, melyel a védők argumentumait kellő értékükre szállította le. Ekkor aztán az esküdtek visszavonultak s reggeli négy órakor a törvényszék kihirdette verdiktjüket. Az esküdtek Popovicst egyhangúlag, Románulut pedig tíz igennel két nem ellenében vétkesnek mondták ki. Ennek alapján a törvényszék Popovicst négy évi, Románulut pedig egy évi államfogházra ítélte. Popovicst ötezer forint biztosíték mellett az ítélet jogerőre emelkedéséig szabadlábra helyezték. A vádlottak semmisségi panaszt jelentettek be, míg az ügyész megnyugodott az ítéletben. Az oláhok se treaszkálásokkal kísérték az elítélteket.

— **A magyar kir. meteorológiai intézet időjelzése szept. 1-én:**

(Távirati tudósítás. Érk. 3 óra 10 p.)

á = borult, q = enyhe, h = helyenként csapadék.

REGÉNYCSARNOK.

Szegény Marczel.

— Regény. —

Írta: **Combe T.**

51.

— Teréz — kezdé atyja s megfogta kis kezét.

— Te egy idő óta nagyon megváltoztál, mindég szomorú vagy. Szükséged lenne egy kis szórakozásra. Már sokszor mondtam én neked, hogy férjhez kellene menned.

Ezt nevezte ő kis szórakozásnak. Nem hiába mosolygott Teréz.

— Látod? Pusztán a gondolat is mosolyt csal ajkídra. — Nagyszerű partiet tudok számodra: a...

— Atyám, — szakítá félbe megállva Teréz, — hasztalan. Én nem mondom, hogy férjhez nem megyek; de ha nevetem változtatom, tudod melyiket akarom felvenni?

— Ne monddad — kiáltá. — Nem akarom tudni.

De Teréz folytató:

— Az Auvernet nevet akarom felvenni — Szeretem Marczelt, — most már tudom bizonyosan.

— Nem vagy eszednél! — felelé atyja. Többet nem szólt, hanem szótlanul haladt leánya mellett.

Október hónap is elérkezett.

Thonin Leonnak e hónapban volt legtöbb dolga; a pinczében készleltében levő sajtot kelle a határon átcsempésznie.

Egy csütörtök estére összes csempész-társát az Aliser-udvarba rendelte, hogy az éjjel végzendő munkához szükséges terveit közölje. Előbb azonban gazdáját kereste föl.

— Uram, egy kis beszédem van vele — mondá.

— Nos, beszélj, hallgatlak.

— Egyszer már tisztába kell jönnünk; tovább nem mehet ez így. Huszonnyolc éves vagyok, elég idős arra, hogy önálló lehessenek. — Tudja ön régen, hogy Teréz kisasszonyt szeretem — akarja hozzám nőül adni?

Pillanatnyi szünet állt be; oly váratlanul jött a kérés Thonin Leon személyében, hogy a ravasz Prenel Félix sem tudott hirtelen kibúvót találni.

— Te nagyon sietsz kéréseddei — mondá neki nevetve.

— Igen bizony. Tudni akarom bizonyosan, széna e vagy szalma?

— Csak vársz egy kicsit, öcsém. Gondolkodni kell még a fölött. —

— Csak ne sokáig, ha úgy tetszik. Azon pillanattól kezdve, a midőn vissza lennék utasítva, fogadhat ön másik embert a csempészvezetésére, ki hozzám hasonlóan nyaktörő utakon éjjeli kalandozással keresse keserves kenyerét. —

(Folyt. köv.)

Kimutatás

a debreczeni telefon hálózat beszélő állomásairól. Augusztus hóról.

- 42 Angol királynő szálloda
69. Államvasutak állomás-főnöke.
75. Államvasutak üzletvezetője.
34. Dr. Balkányi Emil, orvos.
15. „Baross“ kávéház.
135. Dr. Burger P. orvos.
8. Berger Henrik nyárilak
132. Dr. Bakonyi S. ügyvéd
40. Dr. Balkányi Miklós, ügyvédi iroda.
91. Dr. Balkányi Miklós lakása.
84. Bauer és Társa gépgyára.
36. Berger Henrik, iroda.
37. Berger Jenő műépítész lakása.
14. „Bika“ szálloda.
65. Dr. Balkányi E. orvos.
116. „Bécsi“ bizt. társ.
83. Casino.
70. Csanak J. nagy keresk.
88. Csanak J. nyári lak.
90. Dr. Csikos Sándor, orvos.
20. „Debreczeni Hirlap“ szerk.
18. „Debreczen“ szerk.
35. „Debr. Ellenőr“ szerk.
104. Debreczeni első takarékpénztár.
55. „Debreczeni helyi vasut“ irodája.
43. „Debreczeni helyi vasut“ nagyerdői indóháza
49. „Dobos“ pavilon nagyerdőn.
2. Dohánygyár.
142. Dréher serfözde raktár
52. Első magyar alt. bizt. társ.
9. Eprekerti faraktár.
79. Első debreczeni fakeskedő társ. fői leti telepe és irodája.
17. Első debr. fakeskedő társaság főkelepe.
46. Földmester.
68. Főispán.
13. Füst Mátvás és Fia czég és Áron Miksa czég irodája.
36. Frohner szálloda.
139. Fabriczius G. nyárilak
85. Glack Adolf pinczér agynök.
60. Gebauer Károly érc koporsó-gyára.
103. Gebauer Károly első hazai érc z-koporsó gyár temetk. intézete.
69. Gonyó és Egyéy fény képzésti műterme.
141. Gunst E. épít. czikk irodája
145. Geréby Fülöp fűszer üzlete.
62. „Hungaria“ kávéház.
102. Dr. Holländer Dezsó.
117. Hochf. Ider J. irod.
106. Dr. Irinyi István ügyvédi irodája.
61. Ipar- és keresk. bank
120. Izraelita hitközség jegyzői irodája
94. Iparegyesületi takarékes hitelintézet.
39. „István“ gőzmalom.
115. Járvány kórház
19. Keresk. és iparkamara.
66. „Kegyelet“ temetkzési intézet.
125. Kölcsonsegélyz. egyll.
11. Közkórház.
110. Közvágóhid épít. vall.
30. Kunz J. és Társa czég
67. Dr. Kola János, ügyvéd
101. Közgazdasági bank.
47. Kohn Henrik fűszer-üzlete.
4. Kovács Gábor, ügyvéd.
105. Komlós Arthur ügyvédi irodája.
124. Korzó kávéház.
126. „Korona“ vígadó.
113. Kardos L. nagykereskedése.
114. Kardos L. lakása.
118. Dr. Kemény M. ügyv.
77. Klein Mór és Péterffy fakeskedők.
59. Kállér Ede butor-kereskedése
140. Közkórházi gyógytár
Folyó hó 1-én forgalomnak átadva volt . 139 állomás.
E hó folyamán bekapcsolatott . 2
Lett . 141
Mégsejutt . 2
Mai napon forgalomnak tényleg átadva van 139
Debreczen, 1893. augusztus 31-én.
Debreczeni telefon vállalat.

Időgenek hávsora.

Bika szálloda.

Br. Blomberg Lajos és fia Garda-falva, — Dr. Barcsy és neje banya orvos Kapnikbanya. — Grosser Károly tisztv. Bpest, — Fischer Hugó kdő, Bécs. — Kelter Jenő kdő, Bpest, — Grauer János János gazdasz T. Órs, — Fleischer Jakab és neje H. Pályi, — Török J. Bözörmény — Treusch kdő, Bpest. — Stigler Jenő kdő, Bpest, — Koch J. kdő, Bécs, — Schatz Mór kdő, Bécs. —

Angolkiralyi szálloda.

Serenyi Jenő gépész mérnök Bpest, — Eichner J. utazó Bpest, — Georsz M. rgit szobaasszony Nyiregyháza — Rottman J. utazó N. Varad, — Köszöghy Antal tanácsos Bpest, — Rozenberg Vilmosné földbirtokos Ders Puszta, — Haranghy János tisztv. Bpest, — Veisz J. ut. Arad. —

Frohner szálloda.

Szabó József lelkész Szatmár, — Hársk utazó Budapest, — Handel Mór utazó N. Várad, — Unger József utazó Bpest, — Melliuger utazó Bpest, — Holsteia kdő, Szatmár, —

MENETREND.

1893. május hó 1-től.

(Egységes vasuti (zóna) idő szerint.)

Debreczenből indul:

Table with columns: Vonat sz., Budapest-Nagyvárad felé, reggel, délután, este, éjjel. Includes routes to Nagyvárad, M.-Sziget, Kassa, B.-Sz. Mihály felé, F.-Abony, Ohat-Polgár, and Debreczenbe érkezők.

* Közvetlen vonat M.-Szigetről-Budapestre.
** Közvetlen vonat Budapestről-M.-Szigetre.

Harmathy Pál antiquarius

Szülők, gyámok és tanulók figyelmébe!

Vannak, kik az iskola év kezdetén így sóhajtoznak fel: mennyit kell kiadni csak könyvekért? Ezen aggodalom elhárítására ajánlom Debreczenben fűvészkert utcában, az ev. ref. Collégium mellett lévő ódon-könyvkereskedésemet, hol az ev. ref. collégiumban, a róm. kath. gymnásiumban, a főrealiskolában, a kereskedelmi akadémiában és a ref. tanítóképezdeben használandó

tankönyvek

igen jutányos áron,

sőt a kissé használtabbak fél áránál is olcsóbban kaphatók.

Ezenkívül ajánlok regény, beszély, költemény féleket s az ifjuság részére olvasmányokat, képes könyveket igen olcsó áron. Valamint magán használatra is alkalmas angol, francia, görög, hollandi, latin, német, oláh és tót stb. nyelvtanokat illő jutányos áron.

Régibb theologiai, jogi, orvosi, gazdasági, természettudományi, történelmi és vegyes műveket, valamint szépirodalmi munkákat: Képes Világ, Vasárnapi Ujság, Politikai Ujdonságok, Űstökös, Bolond Istók és Miska stb. feltűnő olcsó áron.

Megvásárolk, esetleg becserelek mindenféle használható könyveket és könyvtárt is készpénzen.

Tisztelettel

Harmathy Pál.

Egy jó karban levő fekete politurus zongora eladó nálam.

mindennemű könyveket

eladó, — vesz, — becserelek.

Telegdi K. Lajos

könyvkereskedésében Debreczenben

kapható

legújabb magyar irodalmi termékek.

Vegyes szakművek :

- ALVINCZI S. A trancia társadalom 1 frt 50 kr.
BALOG M. Tauuló-statisztikához százalék táblák 30 kr.
BODNÁR ZS. A magyar irodalom története 2 kötet 9 frt.
CSERHALMI I. A francia romanticizmus korszaka a magyar dráma irod. történetéből 5 frt.
DOBIECKI S. Helyi érdekű vasutaink alapítása, építése és üzlete 3 frt.
EGERVÁRI GY. Vadászati ügyben kormányrendeletek, határozatok, döntvények — és szakvélemények 2 frt 50 kr.
EÖTVÖS J. (báró) Emlék- és ünnepi beszédek 2 frt 40 kr.
ERANOSZ I. Vasuti üzletszabályzat magyarázata 2 frt.
FEST A. Fiume és az Uszkokok 1 frt.
FMÁLI H. A besztercei szószedet a 15-ik századból 2 frt.
FREDERIK J. A divatos szervezeti leszármazástan 50 kr.
GÁSPÁR F. Negyvenezer mértföld vitorlával és gőzzel, kötve 6 frt 50 kr.
GONDA B. Építési tanácsadó I-es kötet 3 frt.
GUTIUS. A vádlottak padján 1 frt 50 kr.
HAWER M. Magyarország állategészségügy rendszete 3 frt 60 kr.
HAVASS R. Magyar földrajzi könyvtár 5 frt.
IPOLYI ARNOLD Beszédei 2 frt.
JÁSZ G. A fejlődés törvényei 3 frt.
JÓKAI M. Humor utiképek 2 frt 60 kr.
KASSAI A. A községi biráskodás 60 kr. Nem magyar keresztnevek jegyzéke 20 kr.
KELEMEN J. Kis mérnök 1 frt 40 kr.
KUDORA K. Könyvtartan 2 frt.
MUTSEHEUBACHER B. Általános táplálkozási zavarok 1 frt 50 kr.
NEMESSZEGI E. Rendőri nyomozásról a nyomozási eljárás 1 frt 65 kr.
ÖTVÖS GY. Utmutató a majolika és porcellán festészetben 80 kr.
PRESCOTT V. V. Károly császár lemondása és végnapjai 50 kr.
RIEDL Fr. Arany János 2 frt.
SZENTKUTI K. Töredékek Nagy-Igmánd és vidéke multjából 1 frt.
SZILÁGYI S. Erdélyi országgyűlési emlékek 15-ik kötet 3 frt.
ROTTER B. Köbszámítási és átváltoztató táblázatok 2 frt.
SZITNYAI E. Tanulmányok 1 frt 40 kr.
THURY J. Török történetirók I-ső kötet 4 frt. — Magyar Farm-rendszer. Szerződési tervezettel, tervvázlatokkal és költségvetésekkel 6 frt.
KAPI GY. Orgona-iskola 1 frt.
HAVAS S. Budapest régiségei IV. kötet 2 frt 50 kr.
GERECZE P. A pécsi székesegyház különös tekintettel falfestményeire 8 frt.

Szépirodalmi művek :

- ARANY J. Buda halála, Murány ostroma 1.20.
A magyar verselésről 30 kr.
Prózai dolgozatai 2 frt.
Birálatok 50 kr.
Zrinyi és Tassó 50 kr.
Írói arcképek 40 kr.
BENEDEK J. Tabortűzek 1 frt.
BENICZKINÉ. Egy szegény leány története 1.20.
Az anyajegy 1 frt 20 kr.
Nyomaveszett 2 kötet 2 frt 40 kr.
Dilila 1 frt 20 kr.
DUMESNIL A. Művészi benyomások 1 frt.
FARKAS S. Ifjú évek 1 frt.
FÜLÖP A. Atilla fiai 2 kötet 3 frt.
GONDA D. Ágnes 1 frt.
HALÉVI. Elbeszélései 2 kötet 4 frt.
JÓKAI M. Kiskirályok 3 köt. 4 frt. Fráter Gy. 5 k. 7 frt.
JUSTH ZS. A pénz legendája 1 frt 40 kr.
KOSUTÁNYI G. Nevezetesebb bünesetek 4 köt. 4 frt.
Magyar Dekameron VI. VII. k. 3 frt.
MADZSAR G. A nevelőben 1 frt 50 kr.
MASZLAGI F. Mai jellemek 1 frt 50 kr.
MAUPASSANT. Elbeszélései 2 köt. 4 frt.
PILISI R. Csillagok 1 frt 60 kr.
RADÓ A. Idegen költők albuma 3.60.
SAJÓ A. Katonáéknál 1 frt 20 kr.
TIMÁR SZ. Az aranyborju 1 frt.
VOJTKÓ P. Történetek 1 frt.